

L O N D O N - R A D I O

Nr. 11.

Søndag 24. januar 1943 kl. 18.30.

3. årg.

Russland. Russerne melder om framgang på alle fronter. I Kaukasus har russiske kolonner presset seg videre framover etter å ha inntatt den viktige tyske basis Armavir på jernbanen mellom Baku og Rostov. Byen er et jernbaneknutepunkt og utgangspunktet for en sidelinje i sydvestlig retning til det store oljefelt ved Maikop, som er en av tyskernes viktigste baser i Kubanområdet. Erobringens av Armavir betyr at tyskerne i traktene omkring Maikop og ved Tuapse er i fare for å bli avskåret. Russerne har drevet tyskerne over 300 km tilbake siden Mosdok falt for 20 dager siden. Lørdag ble det meldt at Salsk som er nøkkelstillingen for operasjonene i Sør-Russland er inntatt av russerne. De neste mål på jernbanen Baku-Rostov er byene Kropotkin og Tikhoretsk som begge trues fra Armavir og Salsk. - Fra Nord-Kaukasus meldes at det er tatt flere fanger og mene bytte. - Nord for Rostov nærmer russerne seg Vorosjilovgrad. Offensiven fortsetter på Voronesj-fronten. Russerne har nå erobret Volokonovka, 40 km NV for Valuiki og på grensen av provinsen Kursk. Ytterligere 12000 tyske tropper og leietropper er tatt til fange på Voronesj-fronten. I alt er det tatt 64000 fanger i dette avsnitt siden offensiven begynte. Lenger mot syd fortsetter framrykningen mot Kupiansk i Donets-bekkenet. Den tyske kringkusting uttalte idag at alle meldinger tyder på at de russiske angrep tiltar i voldsomhet. Den russiske øverstkommanderende i Stalingrad, Vokosovski, har sendt et telegram til Stalin, hvor det heter: "Løkken rundt fiendens hals strammes stadig til. Den dag er nærmest forestående da hele Stalingrad-området vil være renset for fiendtlige tropper. Moskva-kringkastingen oplyser at en tysk bataljon med unntakelse av et kompani har overgitt seg på Stalingrad-fronten.

Nordafrika. Den 8. britiske arme rykket inn i Tripolis i grålysningen lørdag morgen, og er nå kommet i kontakt med fienden vest for byen. Etter 72 timers intense angrep minsket de allierte luftstyrker igår sitt press etterat fienden i all hast trakk seg tilbake. I løpet av fredag natt ble fiendens østligste landingsplass angrepet, og det ble førstaket store branner. Allierte fly foretok dagslysangrep mot mål på Sicilia. Ifølge meldinger fra korrespondenter er tyske fly ikke så over kamponrådene. Etterat krigen begynte har tyskerne tapt 6000 fly i Midtøsten. 3 til av aksens skip er senket av undervannsbåter i Middelhavet. - Det britiske ingeniøravdelingen er nå i gang med å reparere havnen i Tripolis som har lidt stor skade. Cordell Hull uttalte igår at den britiske erobringen av Tripolis er en av største og betydningsfulleste begivenheter i denne krig. - Moskva kringkaster uttalte i anledning av erobringen av Tripolis: "Denne seir bærer bud om de britiske armérs voldsomme styrke. Den viser at Rommel ikke hadde tilstrekkelig styrke til å organisere et forsvar og at hans planmessige tilbaketog gikk over til flukt, og forklarer at han ikke var i stand til å grave seg ned på noen av de steder som lå på hans retrettvei." - Et tysk kommuniike innrømmet igår av Tripolis var tapt. "Tripolis er blitt evakuert uten kamp", heter det i kommunikeet. -

Italia. Den italienske propagandaminister har nylig uttalt at Italia nå er mere truet av fiendtlige styrker enn noensinne før. - Italienerne har hittil mistet en halv million soldater på de forskjellige krigsskuiplasser. I Nordafrika har de mistet 450000 mann, derav 250000 fanger. I Russland har de mistet 40 - 50000. Og siden desember har italienerne hatt nye svære tap syd for Voronesj.

Flyangrep. Fredag ble oljeanlegg og flyplasser i Vesteuropa angrepet av allierte fly. En norsk flyver skjøt ned to tyske fly. Det britiske flyvåpenet angrep i natt mål i Vesttyskland og rettet nye angrep mot den tyske ubåtbasen ved Lorient. Det britiske luftfartsdepartement melder at sikthatten over Lori er god, og i løpet av 20 minutter ble det kastet ned store mengder brann- og sprengbomber. Det flyene vendte hjem, var store branner i gang. 3 britiske fly fikk bratt. Videre meldt om dagslyrangrep med store styrker av allierte fly. I et felles britisk-amerikansk kommuniike blir det meldt om gode resultater. Det ble gjort omfattende angrep mot tysk transportvirksomhet, og andre mål i Belgia og Frankrike. 9 allierte fly fikk tapt. - Det var ingen tysk flyvirksomhet over Storbritannia inatt.

- Det britiske admiralitet melder at undervannsbåten Traveller er gått tapt.

Det fjerne Østen. Hele Papua-området på New Guinea er nå på de alliertes hender. Fienden er blitt tilføyet store tap. 5 japanske fly er skutt ned og to skadet under en luftkamp. Japanske flyplasser i Burma er angrepet.

- Den nye tyske minister i Stockholm, doktor Carl Thomsen har bl.a. fatt i oppdrag å sørge å forbedre forholdet mellom Sverige og Tyskland, og spesielt sørge å undetrykke kritikken i den svenska presse og tilstanden i Norge. Dessuten skal han prøve å få øket leveransen av jernmalm til Tyskland.

Prinsesse Juliane av Nederland nådde for noen dager siden med sin tre år datter, Begebenheten fant sted i det hollandske konflet, før at barnet kunde bli født på hollandsk grunn.

KART OVER RUSSLAND

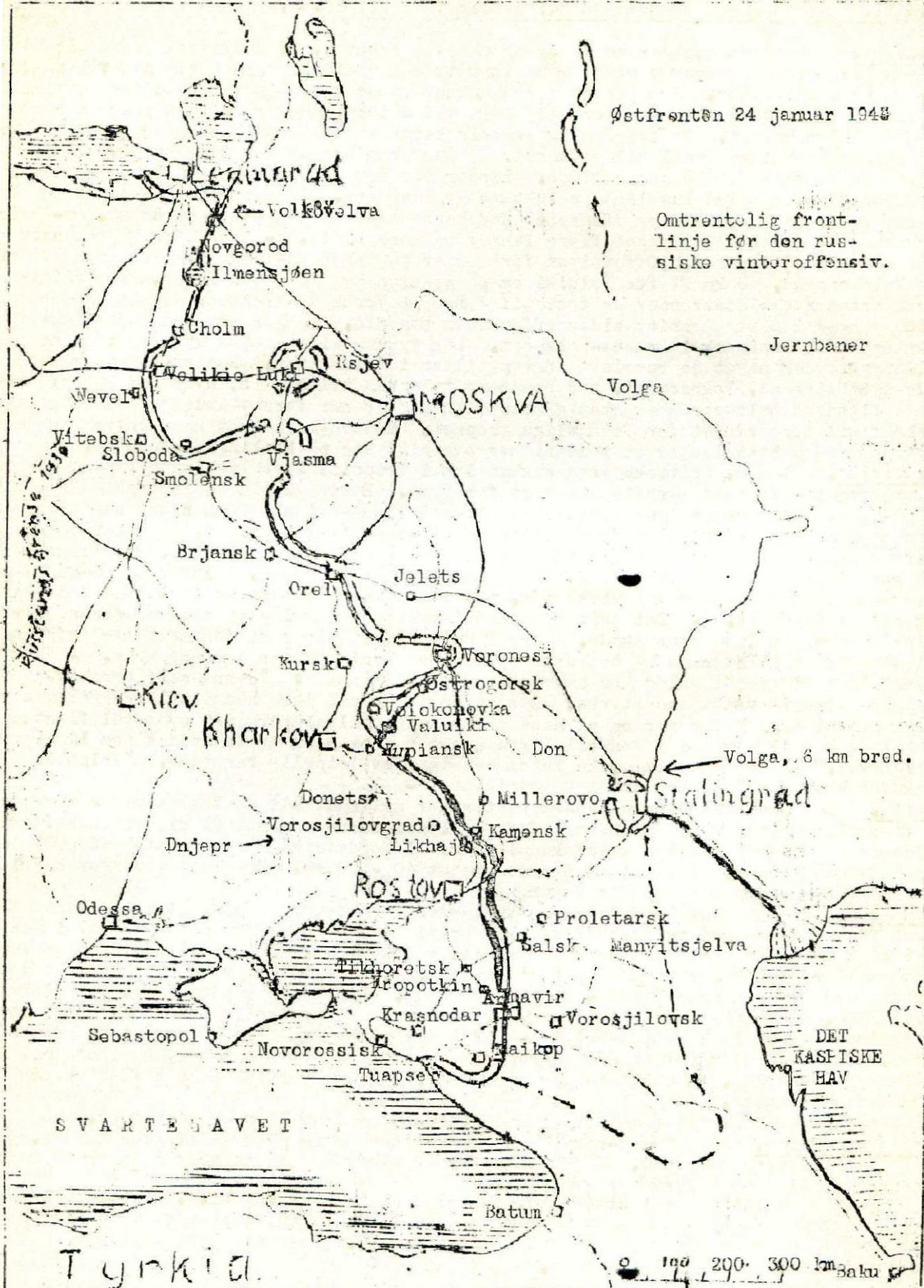
Østfronten 24 januar 1943

Omtrentlig frontlinje før den russiske vinteroffensiv.

Jernbaner

Volga

Volga, 6 km bred.

Hvorfor kom Rudolf Hess til England.

Helt siden Hitlers stedfortreder Rudolf Hess - en av de tyske nazipartis mest fremtredende menn og en av der Führers mest intime medarbeidere - laget verdenssensasjon ved å fly til Storbritannia, har offentligheten naturligvis beskjeftiget seg med begivenheten. Utallige antydringar og gjøtninger har vært fremsatt i denne forbindelse, og der har gått hårdnakket rykter om at Hess kom hit som en utsending fra Tyskland med et spesielt oppdrag.

Spørsmålet har i disse dager fått fornyet aktualitet ved at der fra russisk hold - riktig nok ikke offisielt - har vært reist krav om at Rudolf Hess burde vært tiltalt og straffet på det næværende tidspunkt i samsvar med de retningslinjer som i disse dager er trukket opp for behandlingen av de nazistiske krigsforsbrytere. Når spørsmålet er reist i en russisk presse, skjer det bl.a. under henvisning til de fryktelige grusomheter som den nazistiske krigsforsel der har ført med seg.

Etter hva Norsk Tidend erfarer på autoritativt hold i London er man imidlertid ikke enig i dette syn her, idet Hess kom hit før Hitler gikk til angrep på Sovjetunionen og altså var i England før der innträkte krigstilstand mellom Tyskland og Russland. Det opplyses at Hess er i sikker forvaring og behandles som krigsfange på vanlig måte, og han vil i tidens fulle få den dom han fortjener.

Det opplyses videre i London at en avgjørende årsak til at Hess fløy hit, var at han skulle søke kontakt med høystående kretser her i landet og informere britene om det foretakne tyske angrep på Russland, samtidig som han skulle gjøre seg til talsmann for at England burde forholde seg passivt overfor Tyskland, mens Hitler fikk ryggen fri til å gå løs på Sovjet.

I sitt fantastiske overmot regnet den engere krets innen nazistene med at dette utrolige forsøk med Hess som utsending skulle lykkes.

Da det ble Nord-Afrika, ikke Norge.

NORSK TIDEND skriver:

Den måte hvorpå forberedelsene til Nord-Afrika-ekspedisjonen ble holdt, er allmæne verd. Det fortelles således at to uker før general Eisenhower fløy sørover, sendte han sin adjutant på rundtur i magasinene i Londons West End for å kjøpe utstyr til opphold i arktisk klima. Flere amerikanske og britiske avdelinger ble utlevert utstyr som brukes til ferd i polarstrøk. I hemmelighet ble de betrodd et invasjon av Norge forestod.

General Eisenhower etterlot imidlertid sitt polarutstyr i London, og noen timer før tropene ble innskipet, fikk de sitt arktiske utstyr ombyttet med tropeutstyr. Mange ble i høy grad forbause, idet de hadde fått "tip" om hvor ferden skulle gå; det var fra aller beste hold antydet muligheten for at det kanhende var Norge turen skulle gå til denne gang. Og det hadde ingen noe imot.

Daily Mirror forteller at dette rakte var så vedholdende at mange journalister kjøpte tykt undertøy for winterferden til Norge; andre pakket også ned i sekken en liten ordbok med instruksjon om hvorledes man i en fart skal kunne klare seg på norsk. En krigskorrespondent undret seg lenge over om han også skulle ta med seg ski.

Vi kan bare tilføye et håp om at han får bruk for Norges-utstyr neste gang. -

Løytnant Ljudmila Pavlitsjenko. - En selvbiografi. -

Forfatteren av denne artikkelen er den berømte kvinnelige geriljisten Pavlitsjenko, som for tiden oppholder seg i Storbritannia. -

Jeg er fra Ukraina og ble født i Bjelaja Tsjerkov ikke langt fra Kiev for 26 år siden. Hvorledes mitt liv har artet seg?

En kvinnelig, engelsk journalist spurte om jeg alltid hadde hatt guttefrisyre. Dette spørsmålet moret meg. De fleste av våre allierte venner antar neilig, som den kvinnelige journalisten, at de russiske kvinner er noe mannsfolkaktig, som igrunnen er skapt for krig. Hadde det bare vært slik --

Nei, mitt liv har ikke artet seg som en målbevisst og stadig trening for krig. Jeg var interessert i historie, og i 1937 begynte jeg på Kiev universitet. Den gangen drømte jeg om å bli en berømt videnskapsmann. Og dessuten drømte jeg mange andre ting. I stedenfor er jeg blitt en frislytter.

Man glemmer ikke så lett det første mennesket en drepte. Vi lå utenfor Odessa, og noen hundre meter bortenfor oss holdt noen rumenere på å grave en skyttergrav. Vi hadde lite ammunisjon, og vi kunne derfor bare skyte hvis vi var sikre på å treffe.

- Kan jeg skyte? spurte jeg lederen vår.

- Bare hvis du er sikker på å treffe, svarte han.

Jeg traff den jeg siktet på. Han slo ut med armene og ramlet ned i graven, som han selv hadde gravd. Denne heldige ilddåpen bidro mye til at jeg fikk selvstendige oppgaver senere.

Det er ikke så lett dette arbeidet som vi utfører. Det er heller ikke så romantisk.

Vi må bevege oss ut i stilling mens det ennå er mørkt - om sommeren vil det si i halv fem tiden - og vi kan først vende tilbake når natten er kommet. Å ligge nesten urørlig i ca. 18 timer fordrer stor selvbeherskelse og trenings. Den minste bevegelse kan bety døden.

Selv er en aldri mer enn to dager på det samme sted.

Avdelingen vår kjempet ved Odessa. I kommunikeene stod det at styrken vår, som bestod av 150 kvinner og menn, i løpet av 20 dager hadde drept 1080 tyskere og tysk-allierte. Selv har jeg trent 80 geriljister, som krediteres for over 2000 tyskere.

Tyskerne frykter gerilja-avdelingene. Gang på gang har det hønt at tyske fly og tysk artilleri er blitt satt inn for å ødelegge noen få geriljister. Da vi lå ved Sevastopol, kjente tyskerne ikke bare avdelingen vår, men også navnene våre.

- Det hønte rett som det var at den tyske høytaleren kungjorde: - Pavlitsjenko. Kom over til oss. Vi vil gjøre deg til virkelig offiser.

Da ikke denne taktikken førte fram, begynte høytakeren å rope ut: - Pavlitsjenko. Hvis vi tar deg levende, skal vi skjære deg i 309 stykker.

Dette tallet 309 var hentet fra et flygeblad som kungjorde at jeg hadde likvidert 309 tyskere... .

Den kvinnelige engelske journalisten spurte meg også om hva jeg følte når jeg drepte tyskere. Jeg fortalte henne hva jeg tenkte :

- Tyske soldater dreper våre menn, kvinner og barn.

Døde tyskere er hærmedlse. Når jeg dreper tyskere, redder jeg derfor liv.

Noen vil kalle dette en enkel moral, men kan noen kalle den uriktig?

En nordmann som i lengre tid har oppholdt seg i England forteller på vår forespørsel om det norske administrasjonsapparet i London:

Norge har sin egen administrasjonsbygning i nærheten av Hyde Park. Vi er jo så lykkelig at vi har vår stolte handelsflate i virksomhet for Norges og de alliertes sak, og den skaffer oss så mange inntekter at Norge selv kan betale alle sine utgifter, også avdrag og renter på statsgjelden. Norge er derfor på sett og vis gunstigere stillet enn f.eks. den hollandske, og langt bedre enn den belgiske, polske og tsjekkiske regjering og den franske nasjonalkomite. De arbeider jo for samme sak, men de er avhengig av kreditt og har følgelig heller ikke den bevegelsesfrihet som den norske regjering. Konge og regjering kan derfor arbeide mer bevisst og på lengre sikt for Norges sak.

- Er flåten svært redusert?

- Det er bedre enn mange frykter. Det er offisielt kjent at nokså nøyaktig 35 prosent er senket, men stadig har vi 2½ million tonn som hver dag gjør sin tjeneste på verdenshavene. Og den gjør et strålende arbeide. Det er fremdeles slik at den norske sjømann er først. Det kan vi trygt si etter all den rosen vi får i disse dager. Norske skip sælles således over 40 prosent av all den oljen som England bruker. Dette forhold gjør selvagt vår stilling sterk.

- Hvordan er det med ryktene om "Sleipner"?

- "Sleipner" har det stadig bra og er i tjeneste. Jeg har selv vært ombord i den for ikke så lenge siden. Det er en praktfull båt, bygget av Norges beste fagarbeidere på statens eget verft. Det gikk jo frasagn om dens fart før 9. april. Jeg kan fortelle at den er i ennå bedre kondisjon nå. Maskineriet er forsterket, og det er lykkes å drive båten opp i en hastighet, som gjør den uoppnåelig for enhver tysk overvannsbåt. Hele mannskapet er naturligvis norsk, og den har mange store, og fram for alt vågelige bedrifter på samvittigheten. Jeg kjenner de fleste av de fortellingerne som gikk om den hjemme, særlig høsten 1940. Meg et som hørtes mest oventyrlig, var virkelig tilfelle. Hvor den opererer nå kan jeg ikke si, selvom jeg tilfeldigvis vet det.

- Hvordan lever ellers de norske i London?

- Utmerket. Vi har vært egentlig et blad "Norsk Tidene" med Schancke Jonassen som redaktør. Det kommer 2 ganger om uken, og det slukes naturligvis i treningsleirene, i messene, i sjømannshjemene og i alle de norske hjem som er bygget opp her borte. Så har vi ukebladet Fram som nå blir redigert av Nils Lie. Begge deler er kjærkommen lesning. I disse avisene får vi alt vårt Norges-nytt, og redaksjonene spør seg ikke for å skaffe oss det hurtigst mulig og best mulig.

- Hvordan ser den almindelige englander på krigens varighet?

- De fleste regner med tvsk kapitulasjon til høsten 1943. En tredjedel mener vi må gjennom en vinter til og at fredsklokken først ringer våren 1944.

-- I en AT-leir et sted i Norge ble det nylig arrangert en aftenunderholdning, hvor det gikk temmelig livlig for seg. Det sluttet med at guttene bombarderte et bilde av Quisling som hang i forsamlingsalen, med råtna poteter. Leirsjefen kom til stede og spurte rasende om guttene ikke visste hva de gjorde. Straffen for forhåndelse av Føreren var minst tre års straffearbeide. - Da lød en stemme bakerst i salen: - Men vet du ikke at det blir minst tredve år nå høste opp et slikt bilde??